

 NOTITIE	Sector/afdeling: directie
	Leidinggevende:
	Auteur: Baudien Dijkstra / Marja Kreuk
0dafa250-8ca3-46a8-b661-9eec5adc44ec.docx jaarverslag 2021 en programmabegroting 2023 ev	

In bijgaande notitie wordt een reactie gegeven op de zienswijzen van gemeenteraden op het jaarverslag 2021 en de programmabegroting 2023 van de VRK.

Niet alle gemeenteraden hebben op het moment van het maken van de notitie de zienswijze formeel vastgesteld of formeel toegezonden aan het Dagelijks Bestuur. De informatie over de zienswijzen is daarmee vooral gebaseerd op hetgeen daarover ambtelijk met de VRK is gedeeld, of in openbare bronnen is aangetroffen.

Zienswijze gemeenteraad Beverwijk programmabegroting

In de Gemeenteraad in de raadsvergadering van 16 juni 2022 de begroting 2023-2026 heeft vastgesteld. De Gemeenteraad constateert dat nu gedurende enkele jaren bij de vaststelling van de jaarrekening blijkt dat er geld teruggegeven wordt aan de deelnemende gemeenten, terwijl u gelijktijdig om een structureelfors hogere financiële bijdrage verzoekt. Gelet op de financiële positie van de gemeente Beverwijk en de toenemende gemeentelijke kosten op diverse beleidsterreinen verzoeken wij u kritisch naar uw begroting te kijken. Wij willen graag met u in gesprek gaan om met ingang van begrotingsjaar 2024 te komen tot een realistische doch sobere begroting. Waarbij van belang is dat de procentuele bijdrage van gemeenten niet bovenmatig structureel blijft stijgen.

Reactie VRK:

Het bestuur van de VRK is zich bewust van het feit dat de gemeente iedere euro maar een keer kan uitgeven. Tegelijkertijd hebben de gemeenten een zeer fors aantal taken aan de VRK overgedragen, een overdracht waar zeker ook forse kosten mee gemoeid zijn. Als echter gekeken wordt naar die taken, dan is de VRK van mening dat de begroting wel degelijk realistisch is op dit moment. En uit de benchmarks die recent zijn gedaan spreekt naar onze mening ook dat VRK sober is georganiseerd, bijv. als gekeken wordt naar de krappe norm voor overhead. Zelfs de teruggave die aan gemeenten kon worden gedaan is gerealiseerd door sober om te gaan met de extra middelen die van het Rijk zijn verkregen voor de coronabestrijding, iets wat overigens uiteraard eenmalig is.

Uiteraard mag de gemeente Beverwijk van de VRK verwachten dat de sobere lijn blijft gehandhaafd. Voor een verdere financiële beschouwing wordt verwezen naar de reacties op de zienswijzen van andere gemeenten.

Zienswijze gemeente Haarlem indexering:

De al jaren bestaande afspraak bij de VRK is, dat als de afwijking in de indexering van een voorgaand jaar meer afwijkt dan 1%, de VRK de meerkosten alsnog aan de deelnemers mag doorberekenen. Dit betekent bij de huidige hoge inflatie voor 2022 en volgende jaren een groot financieel risico voor de gemeenten. Deze methodiek van indexeren is een uitzondering binnen de gemeenschappelijke regelingen.

In verband met dit financiële risico en het feit dat de VRK elk jaar een fors rekeningoverschot realiseert, geeft Haarlem als zienswijze mee “dat voor het structurele nadeel vanaf 2024 de methodiek van indexering, overeenkomstig andere gemeenschappelijke regelingen, in overleg met alle gemeenten te herzien om het financiële risico voor gemeenten te beperken”.

Reactie VRK:

In het argument voor deze zienswijze dat de rekeningresultaten afgelopen jaren altijd hoog waren, herkent de VRK zich niet. Door een hoog kostenbewustzijn, een gezond financieel beleid en een efficiënte uitvoering van taken, is de laatste jaren nooit nodig geweest de gemeenten te confronteren met een ongewenst negatief resultaat, maar konden positieve resultaten worden gepresenteerd. Dat laatste is in hoge mate beïnvloed door de de situatie met betrekking tot de covid-19 pandemie. Door slim te organiseren (o.a. ten aanzien van de entrijscreening) zijn incidentele positieve effecten te zien geweest op het begrotingsbeeld. Begrotingsruimte die in de jaren ervoor is ontstaan, veelal door strak sturen, zijn ingezet voor het dekken van kosten van autonome ontwikkelingen, geheel in lijn met het principe 'nieuw voor oud'. De verwachting is dat er komende jaren geen sprake meer zal zijn van substantiele rekeningoverschotten. Uit recente benchmarks – als onderdeel van het onderzoek Vergroten Maatschappelijk Rendement – is bevestiging gekregen dat de VRK haar taken efficiënt uitvoert.

De overhead is ten opzichte van vergelijkbare organisaties laag, wat financieel voordelig is voor de gemeenten, maar ook het risico inhoudt dat te scherp op de wind wordt gezeild en dat de ondersteunende afdelingen niet meer op het minimaal gewenste niveau kunnen presteren, wat bestuurlijke afbreukrisico's met zich meebrengt.

De gemeente Haarlem brengt verder feitelijk twee financiële regels in discussie.

De eerste is: "De al jaren bestaande afspraak bij de VRK is, dat als de afwijking in de indexering van een voorgaand jaar meer afwijkt dan 1%, de VRK de meerkosten alsnog aan de deelnemers mag doorberekenen". Dit wordt gepresenteerd als een financieel risico.

Daarnaast lijkt ook een tweede 'regel' ter discussie te worden gesteld, namelijk de methode van indexering voor het structurele nadeel vanaf 2024.

De eerste genoemde beleidsregel ligt niet op deze manier vast in het financieel beleid van de VRK. In de nota Financieel Beleid van de VRK, vastgesteld door het AB per 1 januari 2021 staat het volgende:

- In het geval de in beeld gebrachte loon- en prijsontwikkelingen voor het nieuwe begrotingsjaar ook gevolgen hebben voor het lopende begrotingsjaar geldt als uitgangspunt dat nominale ontwikkelingen groter dan 1% voor compensatie worden voorgelegd aan het bestuur. Het Algemeen bestuur weegt, op basis van een advies van het Dagelijks bestuur, af of er daadwerkelijk voor compensatie een beroep gedaan wordt op de gemeenten en/of dat dekking binnen bestaande kaders dient plaats te vinden.

Hieruit spreekt dat het Algemeen Bestuur, mede op basis van zienswijzen van gemeenten, zal beoordelen of gemeenten aangesproken kunnen en moeten worden op genoemde afwijkingen. Daarbij zal eventuele financiële ruimte bij de VRK uiteraard altijd meegewogen worden.

De tweede regel die genoemd wordt, namelijk dat bijstellingen op loon- en prijsindexering per definitie structureel door de gemeenten worden afgedekt, ligt niet vast in de nota. Het is wel gebruik dat gemeenten dit doen.

Want als bijstellingen op loon- en prijsindexering niet structureel worden doorgevoerd wordt de VRK voor een onmogelijke uitdaging gesteld. . Als voorbeeld, bij het niet doorvoeren van

een structurele bijstelling op de loon- en prijsindexering van (gewogen) 1% betekent dit al een nadeel op de begroting 2024 van de VRK van € 700.000.

De VRK is een uitvoeringsorganisatie en heeft in de breedte geen mogelijkheden om zelfstandig beleidskeuzes te maken en activiteiten niet meer te doen. Taakuitvoering geschiedt veelal op basis van het met het bestuur afgesproken wettelijk minimum. Als de kosten van taakuitvoering hoger uitvallen dan begroot – die spanning zal zich bij het achterwege blijven van indexering snel kunnen laten zien – dan wordt het noodzakelijk om in die gevallen dat voor te leggen aan het bestuur om te voorkomen dat onrechtmatige uitgaven optreden.

Om deze situatie te voorkomen is het goed gebruik dat als gemeenten financiële spanning voelen en daardoor menen dat zij hun bijdrage aan de VRK structureel omlaag (of minder omhoog) zou moeten, dat zij niet een algemene financiële maatregel treffen, maar dat zij op voordracht van de organisatie besluiten tot concrete bezuinigingsmaatregelen. Waarna met een kostendeekkende begroting de organisatie in staat is deze opdracht van het bestuur goed uit te voeren.

Hoe het beleid bij andere gemeenschappelijke regeling is, en hoe zich dat dan verhoudt tot bovengenoemd uitgangspunt zou onderzocht moeten worden, voordat herziening van het beleid wordt overwogen.

Zienswijze gemeente Haarlem Kansrijke Start (project Nu niet zwanger)

Aan de VRK als zienswijze mee te geven dat binnen Haarlem nog moet worden besloten de middelen vanuit de algemene uitkering te investeren in het project Nu niet Zwanger en er derhalve een voorbehoud wordt gemaakt ten aanzien van ons aandeel in het in de begroting 2023 opgenomen bedrag van € 182.000.

Reactie VRK:

Het is bekend dat de gemeenten in de regio nog moeten besluiten of zij gebruik willen maken van de middelen die het ministerie van VWS beschikbaar heeft voor het programma Kansrijke Start. De middelen zijn dan ook voorwaardelijk in de programmabegroting opgenomen. Dat het project Nu niet Zwanger toch al in de programmabegroting is benoemd, ondanks de nog bestaande onduidelijkheid, is omdat dit een effectief preventief programma is, een die een duidelijke bijdrage levert aan het voorkomen van veel maatschappelijke problematiek en aan het voorkomen van veel leed bij kinderen en ouders. GGD Kennemerland zal er daarom zeker zijn bijdrage willen leveren om waar mogelijk ook in Kennemerland op dit gebied regionaal samen te gaan werken, wat een belangrijke voorwaarde is om voor middelen van VWS in aanmerking te komen. Daarbij was er voldoende aanleiding om aan te nemen dat dit ook zal gaan lukken, maar uiteraard kunnen er omstandigheden zijn die leiden tot een andere uitkomst.

Zienswijze gemeente Haarlemmermeer Begroting 2023:

In te stemmen met de begroting 2023-2026 van de GR Veiligheidsregio Kennemerland, met uitzondering van het voorstel om het voordeel uit de financiële analyse ten gunste van de VRK te laten komen.

1. Wij waarderen het zeer dat u onderzoek heeft gedaan naar de mogelijkheden het maatschappelijk rendement van de VRK te vergroten. Dit onderzoek was echter mede ingegeven door de financiële positie van gemeenten. Wat ons betreft zullen de realiseerbare financiële voordelen van € 500.000 dan ook moeten resulteren in een

verlaging van onze gemeentelijke bijdrage met € 150.000.

We begrijpen dat er in deze onzekere tijd sprake kan zijn noodzakelijke nieuwe uitgaven. We zijn echter van mening dat het weerstandsvermogen bedoeld is om dit risico op te vangen en een extra buffer niet noodzakelijk is. Structurele effecten zien we graag onderbouwd terug in de programmabegroting.

Reactie VRK:

Het onderzoek naar het maatschappelijk rendement van de VRK is ingegeven vanuit een herkenning bij het bestuur van de financiële positie van de gemeenten. Tegelijkertijd heeft het bestuur uit het onderzoek moeten concluderen dat de mogelijkheden gering zijn, en constateert het bestuur tevens dat er ontwikkelingen zijn die - vanuit de eigenstandige plicht van het bestuur van de VRK tot het instandhouden van een gezonde bedrijfsvoering - een aantal uitgaven noodzakelijk en onvermijdelijk maken.

In dat verband is de met enige moeite gevonden mogelijkheid tot een besparing van € 500.000 conform het uitgangspunt 'nieuw voor oud' ingezet voor (autonome) ontwikkelingen die op de VRK afkomen.

Het gaat hier om *structurele* en voorzienbare uitgaven die onderbouwd zijn in de programmabegroting 2023; hiervoor kan geen beroep worden gedaan op het weerstandsvermogen. Invulling van het verzoek zou ertoe leiden dat het Algemeen Bestuur VRK een begroting vaststelt, die niet meerjarig sluitend is, waarmee niet voldaan wordt aan de toezichtseisen van de provincie. Aangezien de uitgaven in de programmabegroting 2023 worden beargumenteerd, wordt het verzoek om ze onderbouwd terug te zien in de programmabegroting niet goed begrepen. Tevens wordt opgemerkt dat het weerstandsvermogen is opgebouwd conform de voorschriften in de BBV.

Door het inzetten van de besparing komt de programmabegroting 2024 nu meerjarig op 0 uit. Uit het resultaat worden noodzakelijke en onvermijdelijke uitgaven gedekt.

Teruggeven van de besparing aan de gemeenten leidt onvermijdelijk tot een tekort en vraagt er daarom om dat gemeenten in gezamenlijkheid het bestuur van de VRK een expliciete opdracht meegeven om bezuinigingen te realiseren. Zoals uit het onderzoek Verhogen rendement is gebleken, zijn er geen voor de hand liggende bezuinigingsmaatregelen in zin van efficiencyverhoging (meer) aanwezig. Dit zou dan vragen dat het VRK-bestuur, gehoord de gemeenten, keuzes maakt om specifieke activiteiten van de VRK te schrappen.

2. Verder willen wij u adviseren bij het opstellen van het jaarverslag en de nieuwe Programmabegroting 2024-2027 een duidelijker onderscheid te maken tussen taken die, door omstandigheden (onder andere coronamaatregelen en vacatures), niet konden worden uitgevoerd en dus een besparing opleveren en nieuwe kosten door autonome en/of actuele ontwikkelingen.

Reactie VRK:

De directie heeft inmiddels opdracht gegeven om te bezien of, voor wat betreft het jaarverslag en programmabegroting de huidige vorm nog steeds passend is en recht doet aan de informatiebehoefte van o.a. de gemeenten. De aanbevelingen van Haarlemmermeer inzake jaarverslag 2023 en begroting 2024 zullen in deze evaluatie worden meegenomen.

Zienswijze gemeente Heemstede:

Zienswijze Jaarverslag:

1. Elk jaar wordt gevraagd investeringsbudgetten over te hevelen naar het volgende jaar. Begrijpelijk in situaties waarin projecten of aanbestedingen doorlopend in het volgende jaar. Echter, indien dat beeld zich – zoals afgelopen jaren – telkens jaarlijks herhaalt en in het daaropvolgende jaar weer grote ambities in het investeringsprogramma worden opgenomen, doemt de vraag op of sprake is realistische planning. Dat is onwenselijk temeer omdat de daaraan gekoppelde kapitaallasten op de begroting drukken. De raad dringt er daarom bij het bestuur op aan dat het investeringsprogramma kritisch op realisme wordt beschouwd, alvorens de begroting wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Reactie VRK:

Zoals in eerdere bestuursrapportages aangegeven, was het onvermijdelijk dat een aantal investeringen 2021 doorgeschoven dienden te worden naar 2022 als gevolg van de Covid-19 crisis en lange levertijden van voertuigen. Van de investeringen die doorschuiven naar 2022 is het merendeel al besteld en vindt levering plaats in 2022.

Bij het opstellen van de programmabegroting 2023 zijn alle geplande investeringen kritisch beoordeeld op nut en noodzaak. Een groot deel van deze investeringen bestaat uit vervanging van dienstvoertuigen, die technisch zijn afgeschreven. Deze aanbesteding is al in 2021 gestart en levering in 2023 zou, normaal gesproken, haalbaar moeten zijn. Of effecten vanuit de huidige situatie in Oekraïne dan wel nieuwe leveringsproblemen een rol gaan spelen is op dit moment nog niet te voorzien.

Zoals ook vermeld in de 1^e bestuursrapportage 2022 heeft intern onderzoek naar het doorschuiven van (restant)kredieten over de afgelopen 5 jaren uitgewezen dat er geen sprake is van structureel doorschuiven van dezelfde kredieten. Slechts in enkele gevallen is sprake van doorschuiven over meerdere jaren maar daarvoor zijn dan specifieke redenen aan te wijzen, zoals een mislukte aanbesteding of onvoorziene omstandigheden, zoals bij de herinrichting van het terrein Zijlweg (ziekte projectleider) en onvoorzien gebrek aan personele capaciteit bij een aantal huisvestingsprojecten. Waarmee ook gezegd wil zijn dat het doorschuiven over meerdere jaren nooit 100% te voorkomen is, maar er is geen grond te veronderstellen dat dit te maken heeft met onrealistische ambities.

2. Voorts verzoekt de Raad met ingang van het jaarverslag 2023 (en de begroting 2024 e.v.) duidelijker onderscheid te maken tussen
 - incidentele en structurele taken (en kosten)
 - taken (en kosten) die door omstandigheden niet konden worden uitgevoerd (en dus een besparing opleveren) en nieuwe kosten door autonome ontwikkelingen
 - taken (en kosten) die gedekt worden uit gemeentelijke bijdragen / BDUR gelden en taken (en kosten) die gedekt worden uit andere bronnen van financiering, zoals tegemoetkomingen vanuit het Rijk vanwege corona.
3. Tot slot dringt de raad er nogmaals op aan dat de jaarrekening 2023 (en logischerwijs dus ook de begrotingen vanaf 2024) zo wordt in gericht (bijv. via een stoplichtmodel) dat

in de verantwoording veel helderder is welke ambities in de begroting waren geformuleerd en in welke mate die in het betreffende jaar zijn gerealiseerd. Dat bevordert de legitimatie van de gemeenschappelijke regeling.

Reactie VRK

De directie heeft de afdeling Financien gevraagd om te bezien of, voor wat betreft het jaarverslag en programmabegroting de huidige vorm nog steeds passend is en recht doet aan de informatiebehoefte van o.a. de gemeenten. De aanbevelingen van de gemeente Heemstede inzake jaarverslag 2023 en begroting 2024 wordt in deze evaluatie meegenomen. De wens een scheiding te maken tussen taken die worden bekostigd uit gemeentelijke bijdragen en taken die worden bekostigd uit Bdur-gelden is niet realiseerbaar, het zijn allebei algemene dekkingsmiddelen die in de regel op die manier ingezet worden en niet naar specifieke taken kunnen worden toegewezen.

Zienswijze gemeente Heemstede t.a.v. de begroting 2023:

1. De raad waardeert het dat de organisatie zelf € 500.000 euro in de budgetten heeft gevonden dat aan andere doelen kan worden uitgegeven. Daar tornen we niet aan. Echter, daar het geldende beleidsplan nog niet is geëvalueerd, het nieuwe meerjarig beleidsplan en risicoprofiel nog moet worden vastgesteld en in het komende jaar sprake zal zijn van een wisseling in de directie met daarin een kans om vooruitkijkend een nieuwe koers te zetten voor de organisatie gelet op de verandering in de samenleving en de ervaringen van de coronacrisis, is het op dit moment moeilijk in te schatten welke financiële consequenties dat met zich zal brengen in het meerjarenbeeld. Dat deze kosten pas vanaf 2024 in de begroting zullen landen, is daarbij niet relevant. Vandaar de aarzeling bij de raad om een positieve zienswijze te geven op de gevraagde verhoogde gemeentelijke bijdrage. De raad begrijpt ook dat het bestuur de begroting in juli volgens de wet moet vastleggen.
2. In de begroting wordt o.m. voorgesteld een bedrag van € 150.000 toe te kennen voor communicatie. Crisiscommunicatie is echter een verantwoordelijkheid van de gemeentelijke kolom. Indien op deze discipline versterking nodig is, zijn meerdere scenario's denkbaar zonder dat afbreuk wordt gedaan aan dit uitgangspunt. Vandaar dat de raad aandringt om opdracht te geven aan de coördinerend gemeentesecretaris om hiervoor alternatieve scenario's te bedenken. Indien de VRK communicatie voor de organisatie zou willen versterken, is voor de raad niet helder waaruit die noodzaak bestaat, indachtig het uitvoerende karakter van de organisatie of hoe zich dit verhoudt tot communicatie vanuit gemeenten.

Reactie VRK:

In de begroting 2023 is sprake van extra benodigde middelen voor communicatie van € 40.000 en niet van € 150.000. Deze passage wordt dan ook niet herkend. Daarnaast zijn deze middelen niet bedoeld voor crisiscommunicatie maar voor extra ondersteuning van de afdeling communicatie, die in de 'koude situatie' ondersteuning geeft aan alle VRK-sectoren, dus inclusief brandweer, GGD, Zorg- & Veiligheidshuis en Veilig Thuis.

De behoefte aan communicatieondersteuning in de VRK-organisatie is de afgelopen jaren sterk toegenomen. De veiligheidsregio's en ook GGD'en groeien in bekendheid, en daarmee in belangstelling van burgers.

Dit vraagt erom dat zorgvuldig gecommuniceerd wordt met de buitenwereld, denk bijv. aan

het naar buiten treden met rapportages over gezondheid in relatie tot luchtkwaliteit of aan communicatie naar aanleiding van een nieuwe infectieziekte zoals monkeypox. Ook de krapte in de arbeidsmarkt maakt het nodig de VRK goed naar buiten te presenteren. Om ervoor te zorgen dat zowel burgers als potentiële medewerkers de VRK herkennen als een eigentijdse organisatie, is ook extra aandacht nodig voor de inzet van digitale middelen. De aloude folders en persberichten zijn allang niet meer voldoende.

3. De raad maakt zich zorgen om de actuele prijs- en loonontwikkelingen en hoe dit van invloed is op de uitgaven van de VRK en de eventuele doorberekening aan de gemeenten. Of het investeringsprogramma is geactualiseerd c.q. herijkt is onduidelijk. Het lijkt ons verstandig dat het bestuur van de VRK beziet hoe naar de toekomst kan worden omgegaan met deze ontwikkeling en mogelijke keuzes in prioritering van de reeds geplande activiteiten en uitgaven. Ook stellen wij voor om te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is investeringen anticyclisch te plannen.

Reactie VRK:

Het investeringsprogramma van de VRK is voor het overgrote deel een kwestie van vervangingsinvesteringen; het programma is net als de organisatie zelf beleidsarm. Zoals ieder jaar bij de programmabegroting wordt het meerjarig investeringsprogramma geactualiseerd op nut en noodzaak van vervanging en zondig op de actuele prijsontwikkelingen. Ook ten aanzien van de jaarschijf 2023 e.v. is kritisch gekeken naar nut, noodzaak en haalbaarheid.

Ten aanzien van anticyclisch investeren zal de VRK een notitie opstellen en deze met de commissie bedrijfsvoering bespreken, waarbij ook graag geleerd wordt van hetgeen gemeenten op dit gebied realiseren. Het aspect dat de VRK vooral met vervangingsinvesteringen van technisch afgeschreven materiaal te maken heeft, zal in de notitie aan de orde komen.

4. In het algemeen krijgen gemeenten en hun partners, w.o. ook de veiligheidsregio te maken met stijgende de prijs-, loonontwikkelingen. Vanwege de oorlog in Oekraïne zijn verdere stijgingen te verwachten, terwijl deze nog niet in de begroting zijn meegenomen. Het is nog onduidelijk hoe de Rijksoverheid hier mee om zal gaan. Het lijkt evident dat dergelijke lastenstijgingen niet door alle partners en samenwerkingsverbanden 'zomaar' alleen bij de gemeenten kunnen worden neergelegd, zeker in het licht van de onzekere financiële situatie van de gemeenten in het meerjarig beeld. De Raad dringt er dan ook op aan om op korte termijn via het uitwerken van scenario's te bezien hoe deze last meer gelijkmatig kan worden verdeeld, waarbij ook de gemeenschappelijke regeling een deel van de verantwoordelijkheid neemt c.q. dat bij de 2e Berap wordt bezien hoe de VRK – ondanks de prijsstijgingen – binnen begroting blijft.

Reactie VRK:

Bij de 2^e bestuursrapportage verwacht de VRK meer inzicht te hebben in de gevolgen van de actuele prijsontwikkelingen op de begroting. Feit is dat, als gevolg van het sanctiepakket Rusland dat de EU heeft opgelegd, de overeenkomst met Gazprom moet worden opgezegd. Wat de consequenties hier precies van zijn, is op dit moment nog niet bekend. Er zal een nieuwe aanbesteding doorlopen moeten worden.

Gezien de forse prijsstijgingen binnen de energiemarkt is het de verwachting dat de financiële gevolgen einde dit jaar significant zullen zijn.

Uiteraard zal de VRK er alles aan doen binnen de huidige begroting te blijven en scenario's zullen worden uitgewerkt hoe structurele effecten kunnen worden opgevangen. Voor het overige wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze van de gemeente Haarlem.

Zienswijze gemeente Heemstede t.a.v. de begroting 2024 e.v.:

5. De uitgebreidheid van de ontwerp programmabegroting wordt gewaardeerd. Echter, door het detailniveau is onduidelijk wat de doelstellingen zijn op hoofdlijnen. Bovendien is daarmee de omvang zodanig toegenomen dat het voor de gemeenteraad wel een grote opgave is om daarop in korte tijd een zienswijze te geven. De Raad dringt erop aan de komende jaren tussen die twee factoren balans te zoeken. De gemeenteraad heeft eerder in zienswijzen voorgesteld te werken met een stoplichtmodel, zodat op basis van een zo vormgegeven stand van zaken geschetst in het jaarverslag, bestuur en de gemeenteraden beter in staat worden gesteld (strategisch) te sturen op toekomstige ontwikkelingen en investeringen. De gemeenteraad verzoekt dan ook in het jaarverslag 2022 en de begroting 2024 de ontwikkelingen op hoofdlijnen te schetsen, ingericht op basis van de te realiseren maatschappelijk doelen en deze te voorzien van een stoplichtmodel.

Reactie VRK

Zoals ook bij de zienswijze op het jaarverslag is aangegeven heeft de directie de afdeling Financien inmiddels gevraagd gegeven om te bezien of, voor wat betreft het jaarverslag en programmabegroting de huidige vorm nog steeds passend is en recht doet aan de informatiebehoefte van o.a. de gemeenten.

6. Binnen de VRK bestaat al jaren de afspraak dat als de afwijking in de indexering van een voorgaand jaar groter is dan 1%, de VRK de meerkosten alsnog aan de deelnemers mag doorberekenen. Door externe omstandigheden is de onzekerheid hierover naar de toekomst groot. Gelet op het structurele nadeel vanaf 2024 geeft de raad in overweging de methodiek van indexering, overeenkomstig andere gemeenschappelijke regelingen te herzien, in overleg met alle gemeenten, om het financiële risico voor gemeenten te beperken. Daarnaast valt het in de paragraaf weerstandsvermogen op dat vele bedrijfsrisico's daarin worden meegenomen. De raad verzoekt dit element mee te nemen in de herijking.

Reactie VRK:

Zie reactie op zienswijze Haarlem

7. Tot slot naar de toekomst nog aandacht voor het volgende:
De gemeentelijke bijdrage wordt grotendeels bepaald op basis van inwonertal. Dit gegeven begint in toenemende mate te knellen om meerdere redenen, waaronder: (a) de grondslag voor financiering van de crisis- en rampenbestrijding in het gemeentefonds is gebaseerd op het gemeentelijke risicoprofiel. Het ligt voor de hand dit element een rol te laten spelen in de gemeentelijke bijdrage. (b) in de financiering via inwonersbijdrage zit een perverse prikkel. Tussen succesvol gemeentelijk preventiebeleid en de gemeentelijke bijdrage is geen verband in het financieringssysteem. Dit stimuleert preventie niet.

Een combinatie van vaste inwonersbijdrage, aansluiting bij het risicoprofiel alsmede de

behoefte aan ondersteuning zou passender zijn, waardoor gemeentelijke inspanningen aan de voorkant worden beloond.

De raad roept het bestuur op het proces van herijking van de gemeentelijke bijdrage echt in gang te zetten, zoals eerder in het bestuur is afgesproken en daarover actief te informeren.

Reactie VRK:

Niet helemaal duidelijk is of de opmerking van Heemstede ook betrekking heeft op de financiering van de GGD. Want juist op het gebied van volksgezondheid is preventie een heel belangrijk aandachtspunt, en is de inzet van gemeenten van groot belang.

De bekostiging door gemeenten van de VRK van de brandweer en crisisbeheersing loopt langs twee lijnen, enerzijds een inwonerbijdrage, anderzijds de 'bestuursafspraken'. In de laatste wijze van bekostiging is wel degelijk het risicoprofiel van gemeenten herkenbaar, bij de grote gemeenten en gemeenten rond het Noordzeekanaalgebied. Van een bekostiging langs de lijn van de grondslagen in het gemeentefonds heeft het bestuur in eerdere jaren af willen zien: dit werd gevoeld als een sturing door Den Haag, terwijl middelen uit het gemeentefonds vrij besteedbaar zijn. Als het gaat om de de relevante maatstaven in het gemeentefonds, dan betreffen deze overigens vooral de aard van het gebied, bevolking en bebouwing, dit is niet zoiets als een brandrisicoprofiel waarin preventiemaatregelen ook een aspect zijn. Op dit moment is terug te zien dat in de regio de 'breedste schouders de zwaarste lasten dragen', volgen van de systematiek van het gemeentefonds garandeert niet dat dat zo blijft.

Verder is zowel de crisisorganisatie van de VRK als de brandweer feitelijk altijd de 'last line of defence'. Preventie door gemeenten is wenselijk en noodzakelijk, maar er zal altijd een parate regionale organisatie nodig zijn op het moment dat het echt mis gaat, en die wordt niet per se anders gedimensioneerd en voorbereid op het moment dat het aantal incidenten voor een deel zou afnemen door een uitstekend gemeentelijke preventiebeleid. Bovendien doemen er steeds weer nieuwe risico's en typen incidenten op, die 15 jaar geleden niet voorzien waren; recente voorbeelden op het gebied van de brandweer zijn de komst van elektrische voertuigen en de laadvoorzieningen daarvoor, zonnepanelen en ook toenemende reanimaties. En als het gaat om crisisbeheersing dan zijn de coronacrisis, de crisis rond de opvang van ontheemden uit Oekraïne en andere vluchtelingen, en de steeds heftigere vormen die demonstraties krijgen, hiervan voorbeelden.

Daarbij is voor kleinere gemeente-organisaties die regionale crisisorganisatie wellicht nog wel meer nodig dan voor de grote, omdat de grotere gemeenten meer zaken zelf zouden kunnen organiseren. Overigens heeft het Rijk juist aan Kennemerland, als een van de weinige regio's, extra versterkingsgelden toegekend, om gemeenten te ondersteunen vanwege het risicoprofiel van de regio.

Dit alles neemt niet weg dat het bestuur van de VRK graag het gesprek aangaat met de Raad van Heemstede over concrete manieren om via gemeentelijke preventiemaatregelen de gezamenlijke kosten op het gebied van veiligheid en gezondheid in ieder geval zo goed als mogelijk te beheersen.

Er wordt op de korte termijn onvoldoende aanleiding gezien de gemeentelijke bijdragen te herijken.

Van de gemeenten Bloemendaal, Heemskerk, Uitgeest en Velsen is de verwachting dat de zienswijze geen bijzondere opmerkingen zal bevatten. De gemeente Zandvoort zal niet tijdig aan de behandeling van de zienswijze toekomen.

Resumé:

De zienswijze van een aantal gemeenten met betrekking tot leesbaarheid en vorm van het jaarverslag en programmabegroting zal worden betrokken bij de evaluatie en de uitkomsten hiervan worden verwerkt in het jaarverslag 2023 en programmabegroting 2024.

Wanneer ingestemd wordt met de overige zienswijzen, zowel over de wijze van indexatie dan wel teruggave van de besparing van € 500.000 naar de gemeenten, heeft dit effect op de meerjarige begroting en zal het bestuur in overleg met de gemeenten keuzes moeten maken om specifieke activiteiten van de VRK te schrappen teneinde noodzakelijke en onvermijdelijke uitgaven (b.v. op het terrein van informatieveiligheid e.a.) te kunnen financieren. Het bestuur heeft de wettelijke plicht om verantwoordelijkheid te nemen voor een goede en gezonde bedrijfsvoering van de VRK

De VRK gaat graag het gesprek aan met de Raad van Heemstede over manieren om via gemeentelijke preventie de kosten van de VRK regionaal omlaag te brengen, maar er wordt op de korte termijn geen aanleiding gezien de gemeentelijke bijdragen te herijken. Hetzelfde geldt voor de raad van de gemeente Beverwijk. Mocht zij taken zien bij de VRK waar de regio niet langer behoefte aan heeft, dan zal het bestuur deze taken uiteraard schrappen. Gegeven het huidige takenpakket is de begroting als sober en realistisch te beschouwen.